

Świadomość ekologiczna Polaków

Analiza opisowa danych tabelarycznych

Przedmiot analizy: Określenie trendów dotyczących świadomości ekologicznej Polaków na podstawie tabel źródłowych. W analizie należy zamieścić hipotetyczne przyczyny występujących trendów korzystając z własnej wiedzy obserwacyjnej dotyczącej wydarzeń w Polsce i na świecie.

TABELA 2

W jakim stopniu stan środowiska naturalnego w naszym kraju jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1993*	1997*	1999	2000	2006	2008	2009	2011	2014	2016	2018	2020
	w procentach											
W bardzo dużym lub dużym	78	71	58	51	40	61	50	46	41	45	68	53
W niewielkim	13	20	30	36	45	28	38	40	43	43	25	35
W zasadzie w żadnym	3	4	6	7	7	5	7	8	10	4	4	7
Trudno powiedzieć	6	5	5	6	8	6	5	6	6	8	4	5

* W latach 1993 i 1997 badania dotyczące ekologii zostały przeprowadzone na zlecenie Instytutu na rzecz Ekorozwoju

TABELA 3

W jakim stopniu stan środowiska naturalnego na Ziemi, na całym świecie jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	2006	2008	2009	2014	2016	2018	2020
	w procentach						
W bardzo dużym lub dużym	58	69	61	63	71	79	70
W niewielkim	27	19	26	24	16	12	18
W zasadzie w żadnym	5	5	6	4	4	2	4
Trudno powiedzieć	10	7	7	9	9	7	8

Źródło: Małgorzata Omyła Rudzka (oprac.) Świadomość ekologiczna Polaków, Komunikat z badań CBOS 163/2020 ([Komunikat CBOS](#), dostęp na dzień: 26.03.2021r.)

Dane przedstawione w zestawieniu tabel ukazują rozkład odpowiedzi respondentów odnośnie pytania o ich stopień zaniepokojenia względem stanu środowiska naturalnego w Polsce w latach 1993- 2020, oraz na świecie w latach 2006-2020. Dane wskazane w tabeli pozwalają na

poznanie poziomu świadomości ekologicznej Polaków oraz ich postawy wobec stanu środowiska naturalnego.

W wyniku przeprowadzonych badań, w latach 1993-2006 odnotowano spadek udziału procentowego osób o dużym oraz bardzo dużym zaniepokojeniu stanem środowiska naturalnego w Polsce. Tendencja ta obniżała się w kolejnych latach (2009-2014), aby znów wzrosnąć w roku 2016 i 2018. Tendencja wzrostu tego zjawiska została przerwana w 2020 roku. Podobne trendy pokazały badania na przełomie lat 2006-2020 w przypadku pytań o stan zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego na świecie. Ponadto, w każdym roku, w którym zapytano zarówno o stopień zaniepokojenia w Polsce, jak i na świecie (2006, 2008, 2009, 2014, 2018, 2020), więcej osób było zaniepokojonych stanem środowiska naturalnego na świecie, niż w Polsce.

Zarówno w przypadku pytania o stopień zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w Polsce, jak i na świecie, najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby, które udzieliły odpowiedzi, że są w bardzo dużym lub dużym stopniu zaniepokojone stanem środowiska naturalnego (wyjątki stanowią jedynie lata 2006 i 2014 w pytaniu o stopień zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w Polsce- w tych przypadkach najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby, które odpowiedziały, że ich stopień zaniepokojenia jest niewielki, różnice te wynoszą odpowiednio dla lat 2006 i 2014- 5% i 2%). Grupa ta może być tak liczna ze względu na coraz więcej pojawiających się informacji w mediach odnośnie katastrofy klimatycznej.

Stopień zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego jest zależny od wielu czynników. Mają nań wpływ m.in. aktualne na dany czas wydarzenia społeczne, polityczne, gospodarcze i inne. Nie bez znaczenia jest też tematyka komunikatów medialnych. Poniżej kilka przykładów. Znaczny spadek stopnia zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w Polsce w roku 1999 mógł być spowodowany wydarzeniami, które miały miejsce w tym czasie, m.in. reformą administracyjną (podział na 16 województw), wejściem Polski do NATO, strajkami rolników oraz służby zdrowia, wizyta Papieża Jana Pawła II, mistrzostwa Europy w koszykówce kobiet, które były rozgrywane w Polsce i po raz pierwszy zostały wygrane przez polską reprezentację, oraz inne wydarzenia sportowe.

Spadek zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w Polsce w roku 2011 mógł być spowodowany wciąż odbijająca się echem mająca miejsce w 2010 roku katastrofa smoleńska, w której zginęło 96 osób, łącznie z polską parą prezydencką, oraz trzęsienie ziemi w Fukushima w 2011, które spowodowało stopnienie trzech reaktorów elektrowni jądrowych, czego efektem było

skażenie radioaktywne, w związku z czym wiele krajów (m.in. Niemcy) zaczęło patrzeć krytycznie na ten ekologiczny sposób wytwarzania energii.

Wzrost zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w Polsce w roku 2016 w porównaniu do roku 2014 mógł zostać spowodowany decyzją rządu o wycince lasów państwowych w roku 2016. W 2014 roku rozpoczęto dofinansowania do wymiany pieców grzewczych oraz fotowoltaiki z Funduszy Europejskich. Od tego czasu coraz częściej nagłaśniano wpływ starych pieców środowisko oraz możliwość dofinansowania do nowych pieców. Realizacja projektu trwa nadal, co mogło przyczynić się do ciągłego wzrostu zainteresowania stanem środowiska naturalnego w kraju (wg. powyższej tabeli tendencja ta utrzymała się aż do 2018 roku). Spadek zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego w roku 2020 względem roku 2018 mógł zostać spowodowany pandemią koronawirusa, która miała swój początek pod koniec roku 2019. Z pandemią związana jest troska o zdrowie swoich i najbliższych, a także dla wielu osób- ocena poczynąń rządu. Zagrożenie zdrowia stanowi zagrożenie dla jednej z podstawowych potrzeb człowieka, m.in. stąd takie znaczenie pandemii i “zepchnięcie” znaczenia ekologii na dalszy plan. Być może spadek ten byłby większy, gdyby nie nagłośnienie proekologicznych wystąpień Greta Thunberg w 2018 roku, oraz pożary Amazonii w roku 2019, które skierowały uwagę na problemy ekologii. Wzrost zaniepokojenia stanem środowiska naturalnego może mieć wpływ na indywidualne wybory ludzi- od zakupu produktów pochodzących z recyklingu bądź takich, które mogą być mu poddane, przez zakup przedmiotów używanych, aż do skorzystania z dotacji na wymianę starych pieców grzewczych na nowe bądź decyzji o założeniu fotowoltaiki. Powstają coraz to nowe rozwiązania technologiczne wykorzystujące OZE, filmy promujące wegetarianizm lub zdrowe odżywianie, oraz trendy typu zero-waste. Wszystkie te działania mogą realnie wpłynąć na stan środowiska naturalnego. Z kolei brak zainteresowania jego stanem oraz podjęcia odpowiednich działań może mieć niekorzystny wpływ i na nie, i na nas. Przykładami może być stopień zanieczyszczenia powietrza np. w Chinach, gdzie często zalecane jest noszenie maseczek, aby chronić się przed smogiem, natomiast w Krakowie z powodu zanieczyszczenia ogłoszony Krakowski Alarm Smogowy, a w 2013 roku na łamach czasopisma “New York Times” uznano Kraków za jedno z najbardziej zanieczyszczonych miast Europy; innym skutkiem zaniedbania środowiska naturalnego jest Wielka Pacyficzna Plama Śmieci- dryfująca po Pacyfiku 120-tonowa góra plastikowych odpadów, czy też wymieranie raf koralowych.